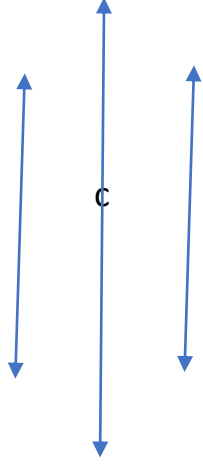
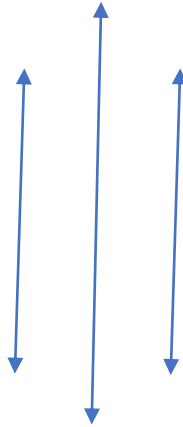

सूर्यविनायक नगरपालिकाका
नगरप्रमुख श्री बासुदेव थापाज्यू द्वारा
नगरसभाको सोह्रौं अधिवेशनमा प्रस्तुत

नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को
वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

२०८१ साल असार

सम्मनित नगरसभाका अध्यक्ष महोदय,

१. सम्मानित नगरसभाको सोह्रौं अधिवेशनको यस गरिमामय बैठकमा नगरप्रमुखको हैसियतमा नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा आफूलाई गौरवान्वित महसुस गरिरहेको छु। मुलुकको नयाँ शासकीय संरचना बमोजिम गठित स्थानीय सरकारको दोस्रो कार्यकालमा समेत नगरप्रमुखको भूमिकामा स्थापित गर्नुहुने समस्त सूर्यविनायक नगरवासी आमा बुवा, दिदी बहिनी तथा दाजुभाइहरूमा हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु।
२. यस अवसरमा म सर्वप्रथम नेपाल राष्ट्रको रक्षा, सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना एवम् मुलुकको सर्वाङ्गीण विकास, समृद्धि र अग्रगमनको लागि विभिन्न समयमा भएका राजनीतिक रूपान्तरणको आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात सहिदहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु।
३. मुलुकका ठुला राजनीतिक दलहरूबीचको समन्वय, सम्मति र सहकार्यबाट मात्र मुलुकले सही मार्गदर्शन पाउन सक्छ भन्ने आम अभिमत यस नगरपालिकामा समेत प्रकट भएको छ। नागरिक अभिमतलाई सम्मान गर्दै नगरपालिकाको निर्वाचित नेतृत्वबीच सहभाव, सहअस्तित्व र एकताको माध्यमबाट नगर विकासको गतिलाई अघि बढाउने कार्यमा हामी एकाकार भएका छौं।
४. स्थानीय सरकारको प्रारम्भिक अभ्यासकै क्रममा रहेपनि हामीले पूर्वाधार विकासको मेरुदण्ड मानिने सडक पूर्वाधारलाई व्यापक विस्तार गरी ७ वर्षको अवधिमा कुल १२१ कि.मि. पक्की नाली सहितको कालोपत्रे सडक, मोटेरेवल पुल जम्मा ३९ वटा, सडक बत्ती जडान ५११९ वटा गरी सबै वडा केन्द्रहरू स्तरीय सडक संजालमा जोडी समग्र दिगो पूर्वाधार विकासको व्यापक प्रयास गरिएको छ भने आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको सहज र सुलभ पहुँचको लागि विशेषज्ञ सुविधा सहितको नगर अस्पतालको सेवा शुरुवात गरिएको छ। शिक्षामा सामुदायिक विद्यालयहरूको संख्यात्मक पुनरावलोकन तथा गुणात्मक सुधारको थालनी गरिएको छ। आवश्यक पूर्वाधार निर्माणमा प्राथमिकता प्रदान गरिएको छ। साना तथा जाँगरिला उद्यमीहरूको प्रारम्भिक प्रकृयागत क्रियाकलापहरूमा

सघन प्रशिक्षण र सहजीकरण, व्यवसाय दर्ता नवीकरण प्रकृत्यामा सहूलियत प्रदान, व्यवसायीहरूको व्यवसायिक दक्षता अभिवृद्धि, पूँजी र प्रविधिमा पहुँच विस्तारका कार्यक्रम लगायत महत्त्वपूर्ण प्रयासहरूबाट उद्यमशिलता र रोजगारीको हब बनाउन सकिने, नगरको आन्तरिक आम्दानीको दायरा फराकिलो बनाउन सकिने, पर्यटनको प्रचुर सम्भावनाको उपयोग गर्न सकिने, गुणस्तरीय समयानुकूल स्वास्थ्य र शिक्षामा नगरवासीको सहज र सुलभ पहुँच स्थापना गर्न सकिने लगायतका महत्त्वपूर्ण अवसरहरूको भरपुर उपयोग गरिदै लिएको छ ।

५. समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको सिद्धान्त अङ्गीकार गरेको सङ्घात्मक शासन प्रणाली बमोजिम संविधानतः स्थापित अधिकार सम्पन्न यस नगरपालिकाले लिएको दीर्घकालीन सोच 'दिगो विकास व्यवस्थित शहरः स्वच्छ, समृद्ध सूर्यविनायक नगर' लाई साकार पार्दै स्थानीय सरकार प्रतिको भरोसा तथा जनविश्वास अभिवृद्धि गर्नु यस नीतिको प्रमुख उद्देश्य रहेको पनि जनकारी गराउँदछु ।
६. यस नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, प्रचलित ऐन-कानून, नेपाल सरकारबाट जारी नीति तथा कार्यक्रम, अन्तराष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरू, बागमती प्रदेश सरकारबाट जारी नीति तथा कार्यक्रम, सूर्यविनायक नगरपालिकाबाट जारी भएको दीर्घकालिन सोच, आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचना, नगरसभामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूबाट नगरवासीसामु गरिएका प्रतिवद्धताहरू, विगतमा जारी भएका दीर्घकालीन महत्त्वका नीति तथा कार्यक्रमहरू तथा नागरिकका आवश्यकता तथा मागहरूलाई आधारको रूपमा लिइएको छ ।
७. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारीबाट प्राप्त हुने सशर्त, समानीकरण, सम्पूरक एवम् विशेष अनुदान, राजश्व बाँडफाँड र यस नगरपालिकाको आन्तरिक आय समेतको आधारमा स्रोत अनुमान गर्दै दिगो विकास लक्ष्यको स्थानीयकरण गर्ने प्रतिवद्धता सहित यो नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ ।
८. संविधानतः गठिन तीन तहका सरकार मध्ये जनताको सबै भन्दा नजिकको र सहज पहुँचको रूपमा स्थापित स्थानीय सरकारको रूपमा यस नगरपालिकाका नगरवासीहरूलाई निर्वाचन दौरानका आफ्ना प्रतिवद्धताहरू पूरा गर्न आर्थिक

पुनरुत्थान, उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, रोजगारी सिर्जना, सुशासन प्रवर्द्धन, सर्व सुलभ, सहज, समावेशीकरण, समन्याय सहितको सामाजिक क्षेत्रको विकास, प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा प्रवाहका आधारभूत मापदण्ड सहितको पूर्वाधार सूर्यविनायक नगरपालिकाको मुख्य प्राथमिकताका क्षेत्र रहेका छन्।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म यस नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को क्षेत्रगत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

९. बढ्दो शहरीकरणसँगै नगर क्षेत्रमा विस्थापित हुन थालेको पशुपालन र कृषि खेतीको निरन्तरताका लागि कृषि भूमिको संरक्षण गर्न यसको विकास र विस्तारका क्षेत्रहरूमा आधुनिकीकरण गर्दै उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी व्यवसायीकरण गर्ने नीति लिइनेछ।
१०. किसानहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन तथा वास्तविक समस्या पहिचान गरी किसानहरूको व्यवसायिक हित तथा समस्या समाधानार्थ "किसान को समस्या नगरको सम्बोधन" कार्यक्रम अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ।
११. माटो गुणस्तर सुधार उन्नत बीउविजनको स्थायी प्रबन्ध प्रविधिमा आधारित सिँचाइ प्रणालीको विस्तारबाट उत्पादनको प्रवर्द्धन, कृषि क्षेत्रको यान्त्रिकीकरण आदिका माध्यमबाट कृषि क्षेत्रको लागत न्यूनीकरण तथा मुनाफा अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१२. नगरपालिका भित्र कृषि उपजमा आत्म निर्भर बनाउन, विषादी अवशेष परीक्षण र स्थानीय रोजगार सिर्जनाको लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्न कृषक, कृषक समूह, निजी कृषि फर्मलाई तीन तहको सरकार तथा निजीक्षेत्र समेतको साझेदारी र समन्वयमा उत्पादनमा आधारित अनुदान उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।

१३. कृषि क्षेत्रको तथ्याङ्क विवरण सङ्कलन तथा आवश्यक रणनीति तय गर्नको लागि सुरक्षित र भरपर्दो सूचना प्रविधि प्रणालीको माध्यमबाट किसान सूचीकरण तथा कृषक परिचय पत्र वितरण गर्न आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाइनेछ।
१४. खाद्यबाली, तरकारी, नगदेबाली, तथा फलफूलको विशेष क्षेत्र विकास गर्न एक वडा एक उत्पादन पकेट कार्यक्रम सञ्चालन गरी कृषिजन्य उत्पादनलाई विशिष्टीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
१५. पुष्पखेतीको सम्भावनालाई मध्यनजर गरी क्षेत्र विस्तार, विविधीकरण, बजारीकरण मूल्य अभिवृद्धिमा जोड दिइने नीति लिइनेछ।
१६. शहरी क्षेत्रमा बढ्दै गएको घरायसी फोहोरलाई न्यूनीकरण गर्दै घरायसी फोहोरको प्रयोग गरी प्राङ्गारिक मल प्रवर्द्धन गर्दै कौसी तथा छत खेती, करेसावारी, भर्तिकल गार्डेन, हाईड्रोपोनिक जस्ता बैकल्पिक खेती प्रविधि प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ।
१७. बढ्दो जनघनत्वसंगै सृजना भएको प्रचुर माग तथा बजारको व्यापक सम्भावनालाई मध्यनजर गरी पशुपंक्षीजन्य खाद्यवस्तु (दुग्धजन्य र मासुजन्य वस्तु) को व्यवसायिक उत्पादन तथा निर्यातलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखी दूध, मासु र अण्डा हवको रूपमा विकास गर्न विशेष कार्यक्रमहरू लागु गरिनेछ।
१८. सामुदायिक कुकुर तथा छाडा, रोगी र घाइते जनावरहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनमा विशेष प्रबन्ध मिलाईने छ । सोखमा आधारित घरपालुवा जनावर अभिलेखीकरण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ।
१९. पशुपंक्षी र मानवबीचको अन्योन्याश्रित अन्तरसम्बन्ध तथा स्वास्थ्य जोखिम बारे जनचेतना अभिवृद्धि तथा रोग निर्मुलीकरण नीति अख्तियार गरिनेछ।
२०. पशु स्वास्थ्य सुधारको लागि पशु स्वास्थ्य प्रयोगशालाको व्यवस्थापन तथा प्राकृतिक तथा कृत्रिम गर्भाधानबाट नश्ल सुधार कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा लागु गरिनेछ।
२१. वास्तविक कृषकहरूको पहिचान, तथ्याङ्क संकलन वर्गीकरण गरी कृषिजन्य रोजगारी प्रवर्द्धन गर्न सूचना प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क प्रणालीको विकास एवं विस्तार गरिने छ ।

२२. पशु उत्पादनमा बढोत्तरी गर्न पोषणयुक्त पशु आहाराको प्रबन्ध गर्न निजीक्षेत्रको सहकार्यमा जोड दिइनेछ । स्थायी पशु आहारको व्यवस्थाका लागि एक वर्षे तथा बहुवर्षे घाँसवालीको विजवृद्धि र विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
२३. पर्यटकीय क्षेत्रका थप सम्भाव्यताको खोजी गरी पूर्वाधार विकास तथा प्रवर्द्धन गरिने छ ।
२४. निजी क्षेत्रको साझेदारीमा पर्यटन क्षेत्रको व्यवस्थापन र विकास गरिने छ ।
२५. पर्यटन तथ्याङ्क प्रणालीको सूचना प्रविधि तथा सामाजिक सञ्जालको प्रयोग गरी विकास तथा विस्तार गर्दै पर्यटकीय क्षेत्रहरूको बाह्यक्षेत्रमा प्रचार प्रसार गरिने छ ।
२६. संस्कृति र परम्परामा आधारित सम्पदाहरूको संवर्द्धन, संरक्षण र विकास गरी यस्ता सम्पदाहरूलाई पर्यटकीय रोजाइका क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
२७. शिव सर्किटको रूपमा परिभाषित क्षेत्रहरूको थप विकास गरी राष्ट्रिय पहिचानको रूपमा स्थापित धार्मिक पर्यटनलाई नगरसँग जोड्ने नीति लिइनेछ ।
२८. प्राकृतिक सम्पदा तथा जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै नगरको पर्वतीय भूक्षेत्रलाई पर्यापर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गरी राजधानी नजिकको जैविक विविधता अवलोकनको आकर्षण केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
२९. सांस्कृतिक जातीय धार्मिक परम्परामा आधारित रैथाने उत्पादनमा आधारित होमस्टेको विकास गरी ग्रामीण पर्यटनको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
३०. नयाँ धार्मिक-सांस्कृतिक परिपथको पहिचान विकास गरी पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास एवं विस्तार गरिनेछ ।
३१. वास्तविक बेरोजगारहरूको वस्तुगत तथ्याङ्क प्रणालीको विकास गरी बेरोजगारहरूलाई स्थानीय रोजगारीका सम्भावित क्षेत्रहरूमा आवश्यक जनशक्तिका रूपमा रूपान्तरण गरिनेछ ।
३२. युवा रोजगारीलाई लक्षित गर्दै उद्यमशीलता विकास गर्न उत्पादनका क्षेत्रहरूसँग सम्बन्धित सीप, पूँजी र प्रविधि हस्तान्तरण गर्दै स्वरोजगार प्रवर्द्धन र उत्पादन बढोत्तरीको लागि नगर प्रमुख स्वरोजगार अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

३३. वैदेशिक रोजगारीबाट स्वदेश फिर्ता भएका (Returnee) युवाहरूको ज्ञान, सीप, क्षमता, प्रविधि, पूँजी, सञ्जाल र पहुँचलाई नगरपालिकाको विकास र समृद्धिसंग जोड्न लगानी मैत्री वातावरण सृजनाको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
३४. नगरभित्रको बढ्दो बेरोजगारी दर कम गर्न स्वदेशमै रोजगारी सृजना गरी युवा वर्गमा देखिएको नैरास्यता अन्त्य गर्न दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने अभिप्रायले नगर क्षेत्रमा मागमा आधारित सीपमूलक, रोजगारमूलक र आयमूलक तालिमहरू सञ्चालन गर्नको निमित्त वडा नं. ७ को घ्याम्पेडाँडामा नगर प्रशिक्षण केन्द्रको स्थापना गरी नवप्रवर्तनका कार्यहरूको शुभारम्भ गरिनेछ।
३५. नगर प्रशिक्षण केन्द्रबाट तालिम प्राप्त बेरोजगार जनशक्तिको व्यवस्थित तथ्याङ्कीकरण सहित नगरपालिकाले रोजगार/स्वरोजगारका क्षेत्रहरूमा जोड्न पहल गरिनेछ।
३६. नगर क्षेत्रका कम्तिमा २५ जना नागरिकलाई रोजगारी उपलब्ध गराउने उद्यम, व्यवसायको व्यवसाय नवीकरण शुल्कमा छुट सहूलियत प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
३७. साना तथा मझौला उद्यमीहरूको उद्यम सबलीकरण तथा दिगोपनाको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
३८. सहकारी संस्थाको दर्ता, नवीकरण कार्यलाई विद्युतीय प्रणालीमा आवद्ध गरिनेछ।
३९. सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गरी सेवा प्रवाहमा थप प्रभावकारिता ल्याउन र संस्थागत सबलीकरणका लागि आवश्यक कार्यविधिहरूको तर्जुमा गरिनेछ।
४०. सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सक्षमता अभिवृद्धि गर्न उपयुक्त नीतिगत प्रबन्ध गरी एकीकरण गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
४१. नगरपालिका क्षेत्रमा आफ्नो उद्देश्य अनुरूप सञ्चालित विषयगत सहकारी संस्थाहरूलाई प्रवर्द्धन गर्न, उत्पादन सामग्रीहरू अनुदान/सहूलियतमा उपलब्ध गराई व्यवसायिक रूपमा आकर्षित गरी रोजगारी सृजनाको वातावरण निर्माण गरिनेछ।
४२. रोजगारी सँग सहकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ।

४३. सबै प्रकारका सहकारीको जोखिम व्यवस्थापनका लागि अनुगमन संयन्त्र गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।
४४. सहकारी संघ संस्थाहरूलाई थप व्यवस्थित र सवल बनाउन अनुगमन सुपरिवेक्षण का लागि नगर स्तरिय सहकारी समन्वय समिति, जिल्लामा भएका सहकारी संघहरू, प्रदेश सहकारी संघ, केन्द्रिय सहकारी संघहरू र राष्ट्रिय सहकारी बैंक संग समेत समन्वय सहकार्य र साझेदारी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
४५. नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका करदाताहरूको विद्युतीय लगतका लागि नगरपालिकाको मोबाइल एपसँग जोडी सम्बद्ध साझेदारहरूसँगको सहकार्यमा करदाताहरूको एकीकृत विवरण सङ्कलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४६. बहाल करको लागि क्षेत्रगत रूपमा उपयुक्त मापदण्ड तर्जुम गरी न्यूनतम बहाल दर तोक्ने र सोको आधारमा बहाल करको निर्धारण गर्ने पद्धतिको स्थापना गरिनेछ ।
४७. नगरपालिका र विषयगत सङ्घसंस्थाहरूको समन्वय र सहकार्यमा व्यवसाय दर्ता, नवीकरण अनुगमन कार्यको लागि उपयुक्त संयन्त्र स्थापना गरिनेछ ।
४८. करदाताहरूलाई कर प्रणालीमा स्वेच्छिक रूपमा सहभागी गराउन समग्र राजस्व प्रणालीलाई करदातामैत्री बनाइनेछ ।
४९. कर तथा गैरकर राजस्वको अनुगमन गर्न बिशेष टोली गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।
५०. करका दरको समयसापेक्ष व्यावहारिक बनाउन, करको दायरा फराकिलो बनाउन तथा कर छुटलाई समसामयिक बनाउन विद्यमान कर प्रणालीको पुनरावलोकन गरिनेछ ।
५१. नगरपालिकाले कर सङ्कलनको लागि ब्यवस्था गरेको अनलाइन प्रणालीलाई थप व्यवस्थित गरी सबै करहरूलाई करदाताको पहुँचमा वृद्धि गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
५२. राजस्व प्रशासनमा कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीको प्रारम्भ गरिनेछ ।

५३. नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालित सामुदायिक, गैर सरकारी तथा व्यवसायिक संघसंस्थाहरूलाई नियमन गरी नगरपालिकामा समेत दर्ता/सूचीकृत गर्ने कार्यलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
५४. बढ्दो वातावरण प्रदूषण तथा ग्याँस इन्धन आयातलाई न्यूनीकरण गर्न समुदायमा विद्युतीय चुलो, विद्युतीय सवारी साधन प्रवर्द्धन तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
५५. घरायसी उपयोगमा सतप्रतिशत नविकरणीय उर्जा विस्तार गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।
५६. उज्यालो शहर अभियानको निरन्तरताका लागि सडक बत्ती जडान मर्मतसम्भार तथा महशुल भुक्तानीमा स्थानीय उपभोक्ताको अर्थपूर्ण सहभागिताको उपाय अवलम्बन गरिनेछ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

५७. अनिवार्य आधारभूत, निःशुल्क र जीवनोपयोगी माध्यमिक शिक्षा: सामाजिक पूँजीको विकास र विस्तार गर्ने सूर्यविनायकको इच्छा भन्ने नारालाई सार्थकता प्रदान गर्न सामुदायिक शिक्षाको गुणस्तर प्रवर्द्धनको महाअभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
५८. माध्यमिक शिक्षा पूरा गर्ने नागरिकलाई दैनिक जीवनोपयोगी सीपले युक्त बनाई निजी जीवनका विषयमा परनिर्भरता हटाउन तथा जागरिलो र सिर्जनशील नागरिकको आधार तयार गर्न प्राविधिक तथा व्यवसायिक धारको विद्यालय थप गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
५९. सूर्यविनायक नगरपालिका वडा नं. ७ मा पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय सँगको सहकार्यमा इन्जिनियरिङ तथा नर्सिङ क्याम्पस सञ्चालनमा ल्याउन सहजीकरण गरिनेछ ।
६०. नगरपालिकाको वडा नं ४ मा सञ्चालनमा रहेको काठमाडौँ स्कुल अफ ल सँगको सहकार्यमा निश्चित संख्यामा नगरपालिकाको तर्फबाट विपन्न तथा जेहेन्दार छात्रवृत्ति अन्तर्गत निशुल्क अध्ययनको अवसरको विस्तार गरिनेछ । नगरक्षेत्रमा सञ्चालित अन्य संस्थागत विद्यालय तथा क्याम्पसहरूमा निशुल्क अध्ययन छात्रवृत्तीको प्रबन्ध गरिनेछ ।

६१. विद्यालयमा भएका मौजुदा स्रोतसाधनको अधिकतम सदुपयोग गर्दै आवश्यकताको आधारमा विद्यालयहरूलाई स्रोतसाधनयुक्त बनाउन तथा शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि विद्यालयमा शिक्षण सिकाई क्रियाकलापलाई योजनावद्ध रूपमा सञ्चालन गर्न आवधिक शिक्षा योजना निर्माण गरिनेछ ।
६२. सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्यार्थी आकर्षण बढाउन तथा विद्यालय छोड्ने दरलाई न्यूनीकरण गर्न विद्यालय पूर्वाधार तथा परिसरमा व्यापक सुधार गरी विद्यालयका वाह्य तथा आन्तरिक सौन्दर्य बढोत्तरी गरिनेछ ।
६३. सामुदायिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्न शिक्षकहरूलाई प्रविधिमैत्री सीप विकास, शिक्षण कला, क्षमता विकास र असल अभ्यास शिक्षण सिकाई आदान प्रदानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
६४. बाल शिक्षा, आधारभूत शिक्षा र माध्यमिक शिक्षालाई थप जीवनोपयोगी र व्यवसायिक बनाउँदै लगिनेछ। माध्यमिक शिक्षामा आधारभूत जिवनउपयोगी तथा प्राविधिक ज्ञान र सीप सहितको शिक्षा प्रदान गरी विद्यालय तह पूरा गर्दा कम्तिमा एउटा सीपमा स्वरोजगार हुनसक्ने जनशक्ति तयार गर्ने नीति लिइनेछ। यसका लागि सेवा प्रदायक अन्य साझेदार संस्थाहरूसँग सहकार्य बढोत्तरी गरिनेछ।
६५. निजीस्तरमा सञ्चालित शैक्षिक परामर्श केन्द्र, कोचिङ्ग सेन्टर, तालिम केन्द्र लगायतका संस्थाहरूको दर्ता अभिलेखीकरणको आवश्यक कानूनी प्रबन्ध गरी नियमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
६६. सामुदायिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विस्तार गरी प्रविधिमैत्री बनाउदै लगिनेछ।
६७. आधारभूत तह (कक्षा १-५) का विद्यार्थीका लागि दिइँदै आएका दिवा खाजा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउनका लागि नगरपालिकाबाट दैनिक खाजा तालिका र सूची तयार गरी स्थानीय रैथाने उत्पादन सँग जोड्दै "एक नगर एक खाजा तालिका" कार्यक्रम कार्यान्वयनमा लगिनेछ।
६८. नगरस्तरीय परीक्षा समितिबाट विद्यालयस्तरमा सञ्चालन हुने आवधिक परीक्षाहरूलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ। परीक्षाको नतिजा

विश्लेषण गरी कमजोर विषयका विद्यार्थीहरूलाई उपचारात्मक कक्षा सञ्चालनगर्न विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

६९. सामुदायिक विद्यालयको सबै तथ्याङ्क विद्युतीय प्रविधिमैत्री प्रणालीमा आवद्ध गरी प्रभावकारी उपयोग गरिनेछ ।
७०. नृत्य, गायन, संगीत, साहित्य, खेलकुद तथा दैनिक जीवनोपयोगी कलाको अतिरिक्त सीप प्रदान गर्न विषयगत आंशिक प्रशिक्षकको स्थायी व्यवस्था गरिनेछ ।
७१. समाजमा रहेका जेष्ठ नागरिकसँग रहेको ज्ञान सीप तथा अनुभवलाई विद्यार्थीहरूमा पुस्तान्तरण गर्दै सामाजिक मूल्य, मान्यता, भाषा, धर्म, संस्कृतिको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न सबै विद्यालयहरूमा सिकाई पुस्तान्तरण गर्न विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
७२. युवाहरूलाई स्वदेशमै बसेर वृत्तिविकासका आधार तयार गर्न युवामा सीपवृद्धि, उद्यमशीलताको प्रवर्द्धन गरी स्वरोजगार सिर्जना, दुर्व्यसन विरुद्ध सचेतना जस्ता युवा सशक्तीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
७३. युवाहरूलाई स्वदेशमा नै बसेर वृत्ति विकासका आधार तयार गर्न युवा शसक्तिकरणका लागि उद्यमशीलता प्रवर्द्धन, नवप्रवर्तनका कार्यक्रमहरू साझेदारीमा सञ्चालन गरिनेछ ।
७४. युवा वर्गको हित र उन्नयनमा युवाको नै सहभागिता प्रवर्द्धन गर्न नगरक्षेत्रका युवा संगठित र सशक्तीकरण गर्न सूर्यविनायक नगर युवा नीति जारी गरिनेछ ।
७५. विद्यालय देखि नै खेलकुदको विकास तथा विस्तारका लागि खेल पूर्वाधार विकास, खेल सामाग्रीको स्थायी प्रबन्ध तथा नियमित प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ । राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता लाई थप परिस्कृत र सहभागितामूलक बनाउन सबै विद्यालयहरूलाई समन्वय र सहयोगको वातावरण तयार गरिनेछ ।
७६. माध्यमिक शिक्षा उत्तीर्ण परीक्षा (SEE) को परीक्षा दिएर बसेका विद्यार्थीहरूका लागि भविष्यको शैक्षिक उन्नयनको मार्ग तथा आफ्नो रुची अनुसारको वृत्ति विकास क्षेत्र चयन गर्न साथै स्वदेशमा नै बसी वृत्ति विकास गर्ने मार्ग चित्र तय

गर्न वृत्ति परामर्श तथा शैक्षिक मेला जस्ता क्रियाकलाप सञ्चालनमा जोड दिइनेछ।

७७. नगरपालिका भित्र बसोवास गर्ने विभिन्न विषयमा उच्चशिक्षा हासिल गरी सोही क्षेत्रबाट निवृत्त भएका ब्यक्तिहरुको सूची तयार गरी उनीहरुको ज्ञान तथा अनुभवलाई शैक्षिक विकासमा उपयोग गर्नका लागि विषयविज्ञ समिति गठन गरी सघन रूपमा बिद्यालयहरुको अनुगमन तथा पृष्ठपोषण को माध्यमबाट शिक्षकहरुको पेशागत दक्षता अभिवृद्धिमा केन्द्रित गरिनेछ।
७८. विद्यालयहरुमा कक्षाकोठा भित्र हुने शिक्षण सिकाई कृयाकलापलाई विद्यार्थी केन्द्रित बनाई सिकाई प्रभावकारी बनाउन अन्तर विद्यालय अध्ययन भ्रमण, नगरक्षेत्रका महत्वपूर्ण स्थानहरु तथा उत्कृष्ट शैक्षिक संस्थाहरुको अध्ययन अवलोकनका कार्यक्रमहरु निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरी असल अभ्यासको स्थानान्तरणमा जोड दिईनेछ।
७९. सङ्घ तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा राष्ट्रियस्तरको रंगशाला, खेलग्राम, नगरस्तरीय खेलमैदानको निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिइनेछ।
८०. विद्यार्थीहरुलाई पढ्दै सिक्दै पढ्दै कमाउदै अभियानमा सहभागी गराउन बगैचा, करेसावारी, कौशी खेतीका प्रविधि, परम्परागत तथा नवीन प्रविधिमा आधारित कलाकृति तथा दैनिक उपयोग तथा उपभोगका सामग्री उत्पादन गर्ने र सोको विक्रिवितरणको प्रबन्ध गरिनेछ।
८१. सूर्यविनायक खेलकुद विकास ऐन २०८० का आधारमा समुदायस्तर देखि नै खेल संस्कृतिको विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय खेलकुद संघ संस्था दर्ता गरी विविध खेलकुद प्रतियोगिताहरुको आयोजना गर्ने विषयगत खेल प्रशिक्षकको उत्पादन गर्ने तथा खेलाडी तथा खेलकुद संस्थाको संस्थागत विकासमा जोड दिइनेछ।
८२. नगरपालिकाभित्र रहेको पवित्र तिर्थस्थल डोलेश्वर महादेवको प्राङ्गणमा संचालित डोलेश्वर आधारभूत विद्यालयलाई क्रमशः संस्कृत/वैदिक विद्यापीठको रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक समन्वय र सहयोग गरिनेछ।

८३. नगरपालिकाभिन्न सञ्चालित संस्थागत विद्यालयहरूलाई नियमित नियमन तथा अनुगमनमा वडा शिक्षा समितिलाई जिम्मेवार तुल्याइनेछ। संस्थागत विद्यालयका शिक्षकको क्षमता अभिवृद्धि तथा अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालनगर्न नगरपालिका तथा विद्यालयबीच समन्वय र साझेदारी गरिनेछ।
८४. स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर र पहुँच अभिवृद्धि गर्न नगरपालिका जनस्वास्थ्य ऐनको पूर्ण र प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ।
८५. स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँचको विश्वव्यापी सिद्धान्त अनुसार प्रत्येक नागरिकको आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँचका लागि स्वास्थ्य संस्थाबाट नगरबासीले निःशुल्क रूपमा पाउने नेपाल सरकारले तोके बमोजिमका औषधीहरू सहज पहुँचको व्यवस्था मिलाउनुका साथै सबै स्वास्थ्यको न्यूनतम सेवा मापदण्डको अधिनमा रही गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चित गरिनेछ।
८६. जेष्ठ नागरिक, दीर्घ तथा असाध्य रोगीहरू र अति अशक्त अपाङ्गहरूले नियमित सेवन प्रकृतिका औषधीहरूको निशुल्क व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
८७. अनिवार्य स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम सञ्चालनगरी नगरवासीलाई स्वास्थ्य बीमामा पहुँचको लागि नगरपालिकाको तर्फबाट बीमा गर्न बीमा सहयोग कोषको स्थापना गरिनेछ। “नागरिकको स्वास्थ्यमा हितः स्वास्थ्य बीमाले बनाउँछ सुरक्षित” भन्ने अभियान अन्तर्गत विगतमा दिदै आएको नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरू तथा नगरवासीहरूलाई प्रदान गरिएको स्वास्थ्य बीमा सम्बन्धी छुटलाई निरन्तरता दिइनेछ।
८८. अरनिको र विपी राजमार्गसँगको नजिकको सम्बन्ध र बाह्य जिल्ला र स्थानीय तहबाट बसाइसरी आउने जनसंख्या माथिको चापलाई मध्येनजर गरी नगरपालिकाले लिएको “नगरपालिकाको रफ्तारः स्वास्थ्य सेवामा विस्तार” भन्ने नारालाई आत्मसाथ गरी अस्पताललाई सबै प्रकारको विशेषज्ञ सेवा सहितको सुविधा सम्पन्न अस्पतालको रूपमा विकास र विस्तार गर्न तीनै तहका सरकार बीच प्रभावकारी समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

८९. गुणस्तरीय र सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवामा सबै नागरिकको सरल र सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न “मेयरसँग नागरिक स्वास्थ्य कार्यक्रम” मार्फत प्रत्येक वडामा मासिक रूपमा १ जना चिकित्सक सहित मोबाइल क्लिनिक सेवा उपलब्ध गराई टेलिमेडिसिनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । बहिरङ्ग (OPD) सेवाको विस्तार गरिनेछ ।
९०. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गर्दै विस्तारित स्वास्थ्य सेवा (EHS) विस्तार गर्न आवश्यक कानून तर्जुमा गरी आवश्यक पूर्वाधार, प्रविधि र जनशक्ति व्यवस्थापनको लागि नीतिगत र प्रक्रियागत सुधार गर्न जोड दिइनेछ । अस्पतालको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी संगठन संरचना पुनरावलोकन सहित स्वीकृत गर्न पहल गरिनेछ ।
९१. स्वास्थ्य चौकीहरूबाट सञ्चालन हुँदै आएको प्रयोगशाला स्वास्थ्य सेवालार्ई थप विस्तार एवम् सुदृढीकरण गर्दै लगिनेछ ।
९२. महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकालार्ई थप प्रोत्साहित गर्दै समुदायिक स्वास्थ्यमा सुदृढीकरण गर्दै नगरपालिकाबाट नागरिकको घरदैलो स्तरमा नियमित पुर्याउनु पर्ने अन्य विषयगत सेवाको व्यवस्थापन गर्न उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
९३. प्रविधि मैत्री स्वास्थ्य सेवा सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रवाह हुने सबै प्रकारका स्वास्थ्य सेवाहरूको अभिलेख तथा प्रतिवेदन कार्यलाई विद्युतीय प्रणाली (डिजीटलाइजेसन)मा आवद्ध गरिनेछ ।
९४. नगरपालिकाको स्वास्थ्यको जनसांख्यिक स्वास्थ्य सर्वेक्षण गरि प्रभावकारी स्वास्थ्य सूचकहरूको उचित लेखाजोख तथा प्रतिवेदनका आधारमा नियमित अद्यावधिक प्रणाली सहितको नगर स्वास्थ्य प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।
९५. नगरपालिका भित्र स्थायी बसोबास गर्ने जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, गर्भवती महिलाहरूका लागि सहूलियत पूर्ण एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराईने छ । साथै नगरबासीहरूका लागि निशुल्क शव वाहन सेवालार्ई निरन्तरता दिईने छ ।
९६. नगरपालिका अन्तर्गतको आयुर्वेदिक स्वास्थ्य सेवा योगध्यान अभियानलाई थप विस्तार एवम् व्यवस्थित गरिने छ । आरोग्य सेवा केन्द्र सञ्चालन, बिस्तार र आवश्यक औषधी उपकरण व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिईने छ ।

९७. क्षयरोग मुक्त नगर अभियानले उल्लेख गरेका कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिई समुदायमा क्षयरोगबाट संक्रमित हुने दरलाई न्यूनिकरण गर्न तथा क्षयरोग मुक्त राष्ट्र घोषणा गर्ने राष्ट्रिय संकल्पलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
९८. सर्ने तथा नसर्ने रोगको प्रकोप र यसबाट सृजित हुने महामारी रोगको रोकथाम नियन्त्रण र उपचार तथा व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । साथै विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा तथा किशोर किशोरी स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
९९. एकीकृत नगर स्वास्थ्यको अवधारणालाई निरन्तरता दिदै कार्यक्रमगत स्वास्थ्य संस्था स्तरीय समिक्षा, अनुगमन र मुल्यांकन गरी स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता विकास तथा पृष्ठपोषणलाई नतिजामा आधारित बनाईनेछ ।
१००. नगर अस्पतालमा सघन प्रसुति सेवाको विस्तार गरिने छ । मातृ तथा बाल स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गत पूर्व प्रसुती सेवा, प्रसुती सेवा र उत्तर प्रसुती सेवा तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्य प्रवर्द्धनको लागि निशुल्क क्यालिसियम चक्की सबै स्वास्थ्य संस्था मार्फत वितरणलाई निरन्तरता दिनुका साथै प्रोटोकल अनुसार नियमित सेवा लिने गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई प्रोत्साहन प्याकेज सहित थप उत्प्रेरित गरिनेछ ।
१०१. नगर अस्पतालको प्रवर्द्धन, विकास एवं विस्तारको साथै अस्पतालमा संलग्न जनशक्तिको मनोबल उच्च राख्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१०२. खानेपानीको सहज र सरल पहुँच सुनिश्चित गर्न एक घर एक धारा अभियानको सफलताका लागि विद्यमान पानीका स्रोतहरूको नक्साङ्कन गरी अधिकतम उपयोगको नीति अवलम्बन गरिनेछ । न्यून स्रोतको थप परिपूर्तिका लागि मेलम्ची खानेपानीलाई थप वडाहरूमा वितरणको लागि काठमाडौँ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड (KUKL) र मेलम्ची खानेपानी आयोजनासँग थप समझदारी स्थापित गरी पानीको आपूर्तिलाइ थप सहज तुल्याइनेछ ।
१०३. खानेपानी स्रोतदेखि धारासम्म स्वच्छता र शुद्धीकरणका उपायहरूको व्यवस्थापन गरी नगरपालिकालाई स्वच्छ खानेपानीयुक्त नगर घोषणा तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१०४. नगरक्षेत्रबाट व्यवसायिक प्रयोजनका लागि नीजि क्षेत्रले जलसम्पदा उपयोग गर्ने विषयलाई तत्काल उपयुक्त नियमन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१०५. खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिलाई नगरको सार्वजनिक पूर्वाधार व्यवस्थापन गर्ने नगरकै स्वायत्त निकायको रूपमा सवलीकरण गरिनेछ । समितिहरूको सुदृढीकरण, आयोजना उपयोग, मर्मत सम्भार, महशुल व्यवस्थापन तथा क्षमता विस्तारमा समरूपता कायम गर्न नगर जलस्रोत समितिको कृयाशीलतालाई थप गतिशील बनाईनेछ ।
१०६. मुहान पहिचान, कुवा संरक्षण, वर्षातको पानी संकलन, जलसतह पूनर्भरण तथा व्यवस्थापन प्रणालीमा जलवायु उत्थानशीलता सुनिश्चित गर्न परम्परागत ज्ञान, अभ्यास र स्थानीय स्रोतहरूलाई उपयुक्त प्रविधिहरूसँग एकीकृत गरिने नीति लिइनेछ ।
१०७. नगरपालिका भित्र रहेका साँस्कृतिक तथा ऐतिहासिक सम्पदा एवं धरोहरहरू, कला कौशल, परम्परा रहनसहन भेषभूषा को अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण, सम्बर्द्धन एवं पुष्टान्तरण गर्दै जीवन्तता सहित हाम्रो सम्पदा हाम्रो गौरव कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
१०८. परम्परागत प्रस्तरकला र काष्ठकला, शिल्पकला, मूर्तिकलालाई नगरको नमूना व्यवसायको रूपमा व्यवस्थित गर्न ठोस पहल गरिनेछ ।
१०९. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका साहित्यिक व्यक्तिहरूको सहकार्यमा साहित्य लेखन तालिम, शीप, सम्मेलनको आयोजना गरिनेछ ।
११०. नाट्यकला संगित र नृत्य प्रशिक्षणलाई किफायती र उक्त विषयको प्रशिक्षणमा नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउन उल्लेख्य संख्याका प्रशिक्षक नगरभित्रै उत्पादन गर्ने नीति लिईनेछ ।
१११. परम्परागत जान्ना, पर्व, पूजा आदिको सूचीकरण गरी उक्त परम्पराको निरन्तरताका लागि स्थायी कोषको प्रबन्ध गरिनेछ ।
११२. "बालबालिकामा लगानी: भविष्यको सुनौलो बिहानी" नारालाई सार्थक बनाउन तथा बालबालिकामा रहेको अन्तरनिहित क्षमता प्रष्फूटन गराउनका लागि

- बालबालिकाहरूकै सहभागितामा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
११३. बालबालिका माथि हुने घरेलु हिंसा, लैङ्गिक हिंसा, शोषण तथा दुर्व्यवहारलाई न्यूनीकरणका लागि बालबालिकाहरूकै परिचालन गरी सचेतनामुलक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
११४. जोखिममा रहेका बालबालिका तथा महिलाहरूको तत्कालको संरक्षण गर्न स्वास्थ्य सेवा मनोपरामर्श तथा सीप र प्रविधिको हस्तान्तरण गरी स्वाभिमान भाव जागृत गराउन आवश्यक सुविधायुक्त संरक्षण तथा पुनर्स्थापन गृह स्थापना तथा सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
११५. बालप्रतिभा प्रस्फुटनका लागि सिर्जनात्मक लेखन तथा व्यवसायिक कलात्मक सीपको विकास गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने गरिनेछ ।
११६. नयाँ पुस्ता र अग्रज पुस्ताबीचको पुलको रूपमा रहेका किशोरीहरूमा आत्मनिर्भरता स्वाभिमान र साहसको प्रवर्द्धन गर्न सघन कार्यक्रमको प्रबन्ध गरिनेछ ।
११७. ज्येष्ठ नागरिकमा रहेको ज्ञान, सीप र अनुभव पुस्तान्तरण र हस्तान्तरण गर्न, ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई मानसिक एबम् शारीरिक रूपमा सक्रिय बनाउन तथा समाजको अन्तर्घुलनशीलतालाई सजीव राख्न ज्येष्ठ नागरिक मिलन चौतारी अवधारणालाई थप सवलीकरण र विस्तार गरिनेछ ।
११८. ७० बर्ष नाघेका ज्येष्ठ नागरिकहरूको घरदैलोमा स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने व्यवस्था तथा नेपाल सरकारले तोकेका औषधीहरू निःशुल्क उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
११९. महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव, कुरीति, हिंसा अन्त्य गर्न महिला जागरण, सूचना प्रविधि, वित्तीय तथा कानुनी सारक्षता र शसक्तिकरणका कार्यक्रमहरू वडातहबाट समेत सञ्चालन गरिनेछ ।
१२०. बाबुआमा बिहिन बालबालिकाको संरक्षणका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१२१. वि सं २०८३ भित्र नगरपालिकालाई बालमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्नको लागि गरिएको संकल्पलाई सफल गराउन सघन तथा प्रभावकारी नीति अवलम्बन गरिनेछ।
१२२. बिपन्न, दलित, उत्पिडित, आदिवासी र अपाङ्गता भएका नगरबासीहरूका लागि विशेष संरक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
१२३. अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूलाई सहज शिक्षाको पहुँचमा पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ साथै आवश्यक सेवा सुविधाहरूमा लाभग्राहि बनाउदै रोजगार र आत्म निर्भर हुने कार्यक्रमहरूको संचालन गरिनेछ। नयाँ निर्माण हुने सार्वजनिक भवनहरूमा बाल मैत्री , जेष्ठ नागरिक मैत्री , अपाङ्गतामैत्री पुर्वाधार बनाईने व्यवस्था गरिनेछ।
१२४. असी वर्ष उमेर पुगेका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई नगरबाट जेष्ठ नागरिक सम्मानको व्यवस्था गरिनेछ।
१२५. महिलालाई सीपसँग जोड्दै आर्थिक सशक्तीकरणको बाटोतिर डोर्याउन मागमा आधारित सीपका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ। उत्पादित वस्तुहरूको सङ्कलन गुणस्तर परिमार्जन तथा बजारीकरणमा वडास्तरमा एकीकृत संरचनाको व्यवस्था मिलाईने छ।
१२६. एकल महिला तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायको दुर्बलता, सामाजिक असमावेशीकरण तथा हिनताबोध विरुद्धका क्रियाकलाका लागि ठोस व्यवस्था गरी वहस पैरवी, आर्थिक सबलीकरण तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू गरिनेछ।
१२७. मानवीय सेवामा समर्पित संघ/संस्थाहरूको साझेदारीलाई अझ सुदृढ गर्दै लगिनेछ।
१२८. नगर भित्र स्थायी बसोबास भएका युवायुवतीहरूको विदेश मोहलाई घटाउन तथा सरकारी सेवाप्रति आकर्षण बढाउन समावेशीकरण नीति अनुरूप हुने सघन प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

सभाध्यक्ष महोदय,

१२९. नगरको आन्तरिक आर्थिक सक्षमता विस्तार गर्ने ध्येयले सार्वजनिक/नीजि/साझेदारीको अवधारणालाई कार्यान्वयन गरिनेछ । पर्यटन पूर्वधारको निर्माण, व्यवस्थापन र विकासमा यो अवधारणालाई विशेष केन्द्रित गरिनेछ ।
१३०. सडक पूर्वाधारहरु र वस्ती तथा चोकहरुमा सौन्दर्यता अभिवृद्धि हुने गरी सुन्दर चोक अभियान प्रारम्भ गरिनेछ । सोको विस्तृत अवधारणा पत्र तयार गरी नमूना रूपमा एक वडा एक चोक कार्यक्रम आगामी आर्थिक वर्षबाट नै कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
१३१. सडक पेटीलाई पैदल यात्रीको अधिकारक्षेत्रको रूपमा स्थापित गर्न सडक पेटीको अनधिकृत र अनुपयुक्त उपयोगलाई पूर्णत निशेध गर्ने नीति लिईनेछ ।
१३२. सार्वजनिक पूर्वाधार उपयोग र मर्मत सम्भारका लागि नागरिक टास्क फोर्स को अवधारणात्मक ढाँचा तय गरी अभ्यासमा ल्याईनेछ ।
१३३. नदीप्रणाली र परम्परागत कुलोको प्राकृतिक र निर्वाध बहाव प्रणालीको व्यवस्थापन गर्न र जोखिममुक्त बनाउनका लागि विस्तृत अध्ययन गरिनेछ । सार्वजनिक ढल प्रणालीको उपयुक्त सञ्चाल निर्माण गर्न तथा ढल सुद्वीकरणका उपयुक्त उपायहरु अवलम्बन गरिनेछ ।
१३४. सार्वजनिक सडकलाई पार्किङ निषेधित क्षेत्र कायम गर्न आवश्यक भएकोले चालु आगामी आ.व. बाटै सडक चौडाइ न्यूनतम् ८ मिटर भन्दा कम भएका सडकहरुमा पार्किङ निषेधित गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइने छ ।
१३५. विद्युतिय सवारी प्रयोग गर्ने नगरवासीहरुलाई उपयुक्त प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१३६. राष्ट्रिय भवन संहिता (National Building Code-NBC) परिपालना गर्न आवश्यक नीतिगत व्यवस्था मिलाइने छ ।
१३७. निर्मित संरचनाहरुको सबलता/गुणस्तर परीक्षण जाँच प्रणाली प्रयोगशाला (Cube test Lab) स्थापना तथा सञ्चालनमा ल्याई भवनको आधारभूत मापदण्ड तथा गुणस्तरमा सुनिश्चितता सहितको एकरूपता कायम गरिनेछ ।

सूर्यविनायक नगरपालिकाको आ व २०८१/०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

१३८. भवन निर्माण अनुगमन संयन्त्रलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। जुन सुकै जनप्रतिनिधि/कर्मचारीले जुन सुकै समय भवन ईजाजत अनुगमन गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाईनेछ।
१३९. सार्वजनिक सामुदायिक भवन संरचनाहरूको विवरण सहितको अभिलेख तयार गरिनेछ। साथै सार्वजनिक सामुदायिक भवनहरूको समरूप पहिचानको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
१४०. भवन निर्माण मापदण्ड पूर्णरूपमा लागु गर्न साथै सहज भूमि सुधार सेवा प्रदान गर्न आवश्यक अमिन/सर्वेक्षक, स्ट्रक्चर इन्जिनियर र आर्किटेक्ट इन्जिनियरको सेवाको प्रबन्ध गरिनेछ।
१४१. निजी प्रयोजनको लागि निर्माणहुने भवनहरूमा आवश्यक पार्किङ्गको व्यवस्था तथा व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण हुने भवनहरूमा भूमिगत पार्किङ्ग साथै खुला क्षेत्रको व्यवस्था र हरियाली कायम गर्न समेत अनिवार्य गरिने नीति लिइनेछ। नक्सा पास गर्दा दुइवटा बहुवर्षिय विरुवा अनिवार्य रूपमा रोप्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ।
१४२. वर्षातको पानी सङ्कलन तथा उपयोग को व्यवस्था गर्न र परम्परागत पुरातात्विक शैली सहित घर नक्सा पास गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।
१४३. नयाँ निर्मित घरहरूको नियमित सुपरिवेक्षण अनिवार्य गरी तालिम प्राप्त डकर्मीद्वारा भवन निर्माण गर्न डकर्मीलाई सूचिकृत गर्ने, तालिम तथा प्रमाणपत्र दिने तथा निर्मित घरहरूलाई सो व्यहोरा उल्लेख गरी प्रमाण पत्र प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ।
१४४. नरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक भवन, फल्चा, पाटी पौवाहरूको अभिलेख तयार गरी अधुरा रहेका यस्ता संरचनाहरूलाई सम्पन्न गर्दै जाने नीति लिइनेछ।
१४५. नगर यातायत गुरुयोजनाको सामयिक पुनरावलोकन गरिनेछ। नगरक्षेत्रका भित्री सडकहरूमा नगरवसको व्यवस्थाका साथै निजीक्षेत्रबाट सार्वजनिक सवारी सञ्चालन गर्न रुट निर्धारण र ईजाजत प्रणाली कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ।
१४६. वर्षातको पानी संकलन तथा घरायसी प्रयोगको पानीको पुनःप्रयोग गरी कौसी खेति तथा करेसावरी सिँचाइ प्रवर्द्धन गरिनेछ।

१४७. परम्परागत पानीका श्रोत सिँचाइका मुहान, कुलो, इनार कुवा पधेरोलाई संरक्षण र प्रवर्धन गरिनेछ ।
१४८. उपल्लो पर्वतीय जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र विस्तार गरी पानीको पुनर्भरणका समुचित विधिहरूको अवलम्बन गरिनेछ ।
१४९. स्थानीय सञ्चार माध्यमहरूलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्न स्थानीय सञ्चार नीति तर्जुमा गरिनेछ ।
१५०. लोककल्याणकारी विज्ञापन तथा सूचनाको प्रशारण तथा वितरण सम्बन्धी आवश्यक कानूनी प्रबन्ध गरिनेछ ।
१५१. सार्वजनिक महत्वका जानकारी एवं सूचनालाई स्वप्रकाशनको व्यवस्था अनिवार्य गरिनेछ ।
१५२. स्थानीय सञ्चारकर्मीको क्षमता अभिवृद्धि गरी नगरका गतिविधिहरूको नियमित प्रकाशन प्रसारणको प्रबन्ध गरिनेछ ।
१५३. एफ एम रेडियो ईजाजत प्रणालीको नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१५४. नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका सार्वजनिक, सामुदायिक, कबुलियती तथा निजी वनहरूको तथ्याङ्क एकिकन गरी वन क्षेत्रको संरक्षण तथा बहु उपयोगको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१५५. हरित विद्यालय अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५६. सामुदायिक वनलाई सूचिकृत गरि कार्ययोजना तर्जुमामा सहयोग गरिनेछ । कार्ययोजनामा आधारित भइ वन क्षेत्रको बहुउपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५७. बहुवर्षीय फूल, फलफूलजन्य तथा काष्ठपैदावरजन्य वनस्पतिका विरुवा उत्पादन गर्न र विरुवामा नगरलाई आत्मनिर्भर बनाउन आवश्यक संख्यामा सार्वजनिक तथा निजीक्षेत्रमा समेत हाई टेक नर्सरी स्थापना गरिनेछ ।
१५८. पानीको स्रोत अभिवृद्धि गर्न पानी पोखरी निर्माण र पानी पुनर्भरण (Recharge) को लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूको विकास गर्दै लगिनेछ ।
१५९. भूस्खलनका सम्भावित जोखिमका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी भू संरक्षण तथा तटवन्धका कार्यलाई विस्तार गरिनेछ ।

१६०. प्रचलित कानून बमोजिम वातावरणीय अध्ययन नगरी माटो ढुङ्गा गिटी बालुवा जस्ता खनिज पदार्थको उत्खनन् तथा ओसारपसारमा निषेध गरिनेछ ।
१६१. आवास प्रयोजनको लागि गरिने भूमिको खण्डीकरणलाई कडाईका साथ नियमन गरिनेछ । निर्धारित वस्ती विकास मापदण्ड पूरा नगरी कुनै पनि पनि जग्गाको कित्ताकाट गर्न दिइने छैन ।
१६२. सार्वजनिक जग्गा, नदी किनार, सरकारी कार्यालय परिसरमा वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६३. नगरपालिकाबाट खरिद गरिने दुई र चारपांग्रे सवारी साधन क्रमशः विद्युतीय खरिद गर्ने नीति लिइनेछ । नगरवासीलाई विद्युतीय सवारी साधन खरिद गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
१६४. फोहरलाई पुनः प्रयोग र प्रशोधन गर्न श्रोतमा नै वर्गीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । कुहिने फोहरलाई घरमै मल बनाउने नगरवासीहरूका लागि सोही प्रयोजनमा लाग्ने शुल्कमा विशेष सहूलियत दिने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१६५. घरबाट निष्काशन हुने फोहोरको परिमाणलाई न्यूनीकरण गर्न तौलमा आधारित शुल्क निर्धारणको लागि आवश्यक अध्ययन गरिनेछ ।
१६६. नगरक्षेत्र भित्र उत्पादित अस्पतालजन्य तथा रसायन जन्य हानीकारक फोहोरको निरमुलीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि नगरअस्पताल क्षेत्र भित्र वा अन्य सम्भाव्य स्थानको अध्ययन गरी एकीकृत फोहोर व्यवस्थापन केन्द्रको निर्माणको थालनी गरिनेछ ।
१६७. फोहोर घटाउने, रिसाइकल गर्ने र फोहोरबाट ऊर्जा रूपान्तरणको बीचमा सन्तुलन कायम गर्न आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१६८. फोहोरको अवैध डम्पिङ एक जटिल समस्या रहेको र यसले वातावरणीय प्रदूषण र स्वास्थ्य खतरा निम्त्याउने भएकोले यसलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
१६९. नगरक्षेत्रको वायु प्रदूषण तथा गुणस्तर मापन गर्ने व्यवस्थाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१७०. नागरिकमा नकुहिने प्रकृतिका धातु तथा प्लास्टिकजन्य फोहर कलात्मक बहुउपयोग गर्ने बानीको विकास गर्न आवश्यक तालिम प्रदान गरिनेछ ।

१७१. भू-स्खलन, पहिरो नियन्त्रण तथा प्राकृतिक एवं कृत्रिम जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७२. विपद व्यवस्थापनका लागि जनस्तर तथा विद्यालयस्तरमा विपद सचेतना, उद्धारको अभ्यासको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । विपदजन्य जोखिमबाट हुने जोखिम न्यूनिकरण गर्न विशेष सचेतनाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१७३. नगर आपतकालीन सञ्चालन केन्द्र (Municipal Emergency Operation Center) स्थापना गरी प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न कार्यविधिको निर्माण, जनशक्तिको व्यवस्था तथा स्रोत सामग्रीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७४. नगरपालिकाको विपद् जोखिम नक्सांकन (Hazard Mapping) गरिनेछ ।
१७५. नगरपालिकाद्वारा साझेदारीमा संचालित दमकलको सेवालार्ई थप व्यवस्थिन तथा सुदृढीकरण गरिनेछ ।
१७६. सार्वजनिक सेवालार्ई छिटो, छरितो, प्रभाकारी र जवाफदेही बनाउन नगरपालिकाका हरेक शाखा, वडा, स्वास्थ्य संस्था प्रमुखहरूसंग कार्यसम्पादन करार सम्झौता गरी यसलाई वृत्ति विकास तथा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनसँग आवद्ध गरिनेछ ।
१७७. संविधानको एकल तथा साझा अधिकार सूची र बढ्दो सहरी सुव्यवस्था दायित्व, कार्यबोझ, सरल सहज र द्रुत सेवा प्रवाहको नागरिक अपेक्षालार्ई मध्यनजर गर्दै नगरपालिका र नगर अस्पतालको मानव संशाधन व्यवस्थापनलार्ई सेवामूलक र बैज्ञानिक बनाउन संगठन तथा व्यवस्थापन पुनःसर्वेक्षण (O & M Re-Survey) तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७८. नगरपालिकाको संगठन संरचना र दरबन्दी अनुसार जनशक्ति व्यवस्थापन र तिनको क्षमता विकास गरी चुस्त प्रभावकारी र कार्यात्मक कार्यसम्पादन प्रबन्ध गरिनेछ ।
१७९. नगरपालिका स्थापना दिवसका अबसरमा नगरको जीवनमा उल्लेख्य योगदान पूर्याउने व्यक्तित्वहरूलार्ई उत्प्रेरणा सम्मान स्वरूप विभिन्न पदक, सम्मान वा पुरस्कार प्रदान गरिने नीति लिइनेछ ।

१८०. कर्मचारीबाट वाञ्छित लक्ष्य हासिल गर्न नतिजामा आधारित कार्य सम्पादन एवं प्रोत्साहन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।
१८१. नगरपालिकामा दर्ता भएका शहरी विकास संग सम्बन्धित (Designer, Engineer तथा Consultancy सेवा प्रदायकहरु एकीन गरी आवश्यक क्षमता विकास गरिनेछ ।
१८२. सही व्यक्ती, सही ठाउँमा, सही समयमा (Right Man, Right Place, Right Time) को सिद्धान्त बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१८३. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम, अभिमुखीकरण तथा असल अभ्यास अध्ययन अवलोकनको व्यवस्था गरिनेछ ।
१८४. स्थानीय कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि नगर प्रहरी तर्फ स्वीकृत दरबन्दी बमोजिम पदपूर्ति तथा क्षमता विकास गर्दै न्यूनतम स्रोत साधानको उपलब्धता र जोखिम बहनको सुनिश्चित गरिनेछ ।
१८५. नगरपालिकाको भौतिक एवं अभौतिक सम्पतिको सुरक्षा र संरक्षण गर्न प्रविधिको उपयोग गरिनेछ ।
१८६. नगरपालिका, मातहत सबै ईकाई कार्यालयहरु, अस्पताल लगायतका स्वास्थ्य संस्थाहरु तथा विद्यालयहरु समेतको प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य प्राथमिकताका साथ पूरा गरिनेछ ।
१८७. नगरपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवालाई सर्वसुलभ, छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाउन यस अघि प्रयोगमा रहेका प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुका साथै एकीकृत र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाउन अफिस अटोमेशन प्रणालीको विकास र कार्यान्वयन गरी नगरपालिकालाई प्रविधिमैत्री बनाइने छ ।
१८८. प्रविधिमा आधारित शासन प्रणालीको अवलम्बन र अभ्यास गर्न हालसम्म भएका कामहरुको वस्तुपरक संश्लेषण गरी सो को आधारमा ई सूर्यविनायक गभर्नेन्स गुरुयोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

१८९. नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उच्चतम उपयोग गरी विद्युतीय सुशासन प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
१९०. नगरपालिका सम्बद्ध सूचना तथा तथ्याङ्कलाई व्यवस्थित रूपमा सङ्कलन गरी नगरपालिका डाटा बैंकको स्थापना गरिनेछ ।
१९१. नगरपालिकाले आम सञ्चारका अभ्यास तथा सामाजिक सञ्जालको एकीकृत बिकास गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सञ्चार प्रविधि ऐन तर्जुमा गरिनेछ ।
१९२. नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवामा सर्बसाधारणको पहुँच वृद्धि गर्न कार्यालय परिसर र विभिन्न सार्वजनिक स्थलहरूमा फ्री वाईफाईको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९३. डिजिटल अर्बान सेक्युरिटी सिस्टमका लागि सिंसिटीभी जडान गरी प्रयोगमा ल्याउन नेपाल प्रहरीसँग सहकार्य गरिनेछ ।
१९४. नागरिक सहजताको लागि एसविएम मोवाईल एप विकास गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
१९५. नागरिक, जनप्रतिनिधि र कर्मचारीमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको अधिकतम उपयोग गर्ने क्षमता अभिवृद्धिका लागि डिजिटल साक्षरता अभियान चलाईनेछ ।
१९६. नगरपालिका तथा मातहतका सबै सार्वजनिक ईकाईहरूसम्म आफ्नै सूचना प्रविधि सञ्जालको विकास गर्न अप्टिकल फाईबर विस्तार कार्यक्रमलाई गतिशील बनाईने छ ।
१९७. सामाजिक सुरक्षा र पञ्जिकरण कार्यलाई थप व्यवस्थित प्रविधिमैत्री तथा सरल र सहज बनाइनेछ ।
१९८. प्रजनन् स्वास्थ्य तथा शिशु स्वास्थ्यका कृयाकलापहरूसँग जन्मदर्ता आवद्ध गरी तोकिएको अवधिभित्रै जन्मदर्ता गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१९९. नगरपालिकाको सबै सूचना तथा तथ्याङ्क व्यवस्थित गर्न भरपर्दो सूचना केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
२००. नगरपालिकामा सिर्जना हुने सबै प्रकारका तथ्याङ्कहरूको डाटा भण्डारण गर्न आफ्नै व्याकअप सेण्टरको स्थापना गरिनेछ ।

२०१. सूचना केन्द्रमार्फत नगरपालिका तथा मातहतका आधिकारिक सूचना तथ्याङ्क एवम् गतिविधिको आवधिक जानकारी द्रुतमाध्यामबाट प्रकाशन प्रसारण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२०२. नगरपालिकाको वेबसाइट, फेसबुक पेज र बुलेटिन प्रकाशनलाई अझै व्यवस्थित र नियमित अध्यावधिक गरिनेछ ।
२०३. नगरपालिकामा शुरु गरिएको घर नम्बरिङ गर्ने कार्यलाई थप व्यवस्थित गरी सबै वडाहरूमा विस्तार गरिनेछ ।
२०४. विधिको शासन, पारदर्शिता उत्तरदायित्व, जवाफदेहीता जस्ता सुशासनका मूलभूत मान्यतालाई दृढताकासाथ अवलम्बन गरी सार्वजनिक सेवामा सूचना संचार प्रविधिको प्रयोग गर्दै सुशासन मापनका सूचकहरू स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (Local Government Institutional Capacity Self-Assessment - LISA), स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन (Fiduciary Risk Assessment - FRA), स्थानीय आर्थिक विकास मूल्याङ्कन (Local Economic Development Assessment - LEDA) मूल्याङ्कनलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
२०५. पूर्वाधार विकास, सामाजिक विकास, आर्थिक विकास लगायत नगरपालिकाबाट सम्पादन हुने सबै किसिमका योजना तथा कार्यक्रमहरूको साथै बजार अनुगमन सुपरिवेक्षण तथा मुल्याङ्कन एकीकृत रूपमा थप व्यवस्थित, प्रविधिमैत्री, व्यावहारिक र पूर्वानुमानयोग्य बनाइनेछ ।
२०६. भ्रष्टाचार र अनियमितता विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ । सुशासन प्रवर्द्धन र भ्रष्टाचार नियन्त्रणमा सबैसँग हातेमालो गरिने छ । नगरपालिकाको कार्यसम्पादनमा तेस्रो पक्षको निगरानी व्यवस्थाका लागि संस्थागत व्यवस्थाको सम्भाव्यताको खोजी गरिनेछ ।
२०७. लेखा व्यवस्थापन अझ सुदृढ गरी खरिद अनुशासन कायम गरिनेछ । पेशकीलाई यथासम्भव न्यूनीकरण गरी बेरुजु न्यूनीकरण गरिनेछ । बेरुजु फछ्यौटको कार्ययोजना तयार गरी गत विगतको बेरुजु फछ्यौटमा विशेष ध्यान दिईनेछ ।
२०८. सेवा प्रवाहमा अनियमितता तथा सरकारी स्रोत, साधन तथा सम्पत्तिको अनाधिकृत प्रयोग एवम् दोहन गर्नेलाई कानूनी कारवाहीको दायरामा ल्याइने छ । सरकारी,

सार्वजनिक तथा पर्ति जग्गाको नापजाँच गरी आवश्यक संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।

२०९. खरिद गुरुयोजना, खरिद योजना, वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना समयमै तर्जुमा गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनलाई अनिवार्य गर्दै सार्वजनिक खरिदलाई अझै पारदर्शी, प्रतिस्पर्धी र मितव्ययी बनाउँदै खरिद सुशासनमा जोड दिइनेछ ।
२१०. नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवालाई नागरिकको घरदैलोमै पुर्याउन घुम्ती सेवा शिविर सञ्चालन गरिने छ ।
२११. सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक लेखा परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, नागरिक वडापत्रको प्रभावकारी कार्यान्वयन जस्ता सुशासनका औजारहरूलाई नियमित रूपमा सञ्चालनगरी पारदर्शिता, जवाफदेहीता, उत्तरदायित्व र जनविश्वास अभिवृद्धिमा जोड दिइनेछ ।
२१२. नगरपालिकाद्वारा जारी गरिएका स्थानीय कानूनहरूको आवश्यकता अनुसार संशोधन, परिमार्जन, एकीकरण तथा अभिलेखिकरण गरिनेछ ।
२१३. संबिधान, कानून, नगरपालिकाको नीति योजना तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिका तर्जुमा गरी जारी गरिनेछ ।
२१४. कर्मचारीहरूलाई जनसम्पर्क व्यवस्थापन प्रशिक्षणको व्यवस्था गरी सेवाग्राही प्रतिको सम्मान, सहयोगको भाव जागृत गराइने छ । नागरिक गुनासोको प्रभावकारी सुनुवाई गरी तत्काल सम्बोधनको संयन्त्र स्थापना गरिनेछ ।
२१५. सेवा प्रवाहको कार्य प्रकृत्यामा सेवाग्राही स्वयं कार्यकक्ष धाउने झण्डटिलो व्यवस्था हटाइने छ । जनसम्पर्क कक्ष तथा सेवाग्राही सहयोग कक्षको स्थापना गरी सो मार्फत सेवाग्राही र सेवाप्रदायक बीचको सम्बन्धसेतुको रूपमा कार्य गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

२१६. नगरपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, नगर अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरू, संस्थागत तथा सामुदायिक विद्यालयहरूका सूचना अधिकारीहरूलाई सूचनाको हक सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ ।
२१७. इमान्दारीता, अनुशासन र सदाचारिता प्रवर्द्धनका लागि नगर सदाचार नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
२१८. सूचना प्रविधिको माध्यमबाट नगरवासीका लागि छिटो, छरितो, पहुँच योग्य र प्रभावकारी न्याय निरूपण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२१९. न्यायिक समिति, अन्तरपालिका, सम्बद्ध निकाय र मेलमिलापकर्ताहरूबीच नियमित रूपमा भएका असल अभ्यासको आदान—प्रदान कार्यबाट न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनलाई समृद्ध र सामयिक बनाइनेछ ।
२२०. प्रकृयागत सरलीकरण गरी न्याय सम्पादनको कार्यलाई सरल, सहज र पहुँचयोग्य बनाइनेछ ।
२२१. न्यायिक समितिबाट न्याय निरूपण भएका विषयहरूमा प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक नीतिगत र स्रोतगत व्यवस्था मिलाइनेछ ।

सम्मनित सभाका सभाध्यक्ष महोदय,

२२२. सूर्यविनायक नगरपालिकालाई जनअपेक्षा अनुरूप विकासका चाहना पुरा गर्ने, स्थानीय सरकार र स्थानीयवासी बीचको सुमधुर सम्बन्ध कायम गर्ने, आधुनिक प्रविधि र मौलिक पहिचानको सम्मिश्रणबाट सूर्यविनायकलाई स्वच्छ, सुरक्षित, जीवन्त र समृद्ध नगर बनाउने हाम्रो दृढ सङ्कल्प अविचलित छ । यस अवसरलाई सदुपयोग गर्दै सम्पूर्ण नगरवासीलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, न्यायपूर्ण र प्रतिबद्ध नेतृत्व प्रदान गरिनेछ । साथै नगरपालिकाले अघि सारेको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्याउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, अन्य साझेदारहरू, निजी क्षेत्र, नगरपालिकाका कर्मचारी, नगरवासी मतदाता र सम्पूर्ण वुद्धिजीवी एवम् प्रवृद्ध वर्गमा हार्दिक अपिल गर्दछु ।

नीति तर्जुमामा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपमा सुझाव प्रदान गरी सहयोग गर्नु हुने समस्त नगरवासी दिदीबहिनी दाजुभाइहरू, राजनैतिक दलहरू, वर्तमान तथा पूर्वजनप्रतिनिधिज्यूहरू गैर सरकारी संघसस्था विद्वत वर्ग संचार कर्मीहरू, नीजि क्षेत्र, सहकारी कर्मी, सहकर्मी उप प्रमुखज्यू लगायत कार्यपालिका सदस्यहरू नगर सभाका सदस्यहरू तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा सम्पूर्ण कर्मचारीहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । नीतिको कार्यान्वयनमा सकारात्मक एवं रचनात्मक सहयोग र सक्रिय सहभागिताको समेत अपेक्षा गरेको छु ।

जय सूर्यविनायक

धन्यवाद !